„Закон је оружје цара“

Његово Преосвештенство*
Garland F. Byers, Jr., J.D., D.D.‡
Епископ за народе, по апостолском налогу

Писано је да је сотона цар и бог овог света.[1] Сотона је искушавао Исуса говорећи Му да ће Му дати власт над царствима земље ако му се Исус само поклони и обожава га.[2] Наш Господ је, наравно, у својој праведности одбио, али ипак није оспорио да сотона има моћ да Му да управо оно што је обећао.[3] Стога сотона има не само духовну моћ и власт, и то само у мери у којој то Бог допушта и дозвољава,[4] него има и моћ у физичком свету и власт преко оних који га следе покваренim умом, злим срцем и жудњом за моћи.[5] Ови људски агенти пакла користе закон као оружје против Цркве и верних, претварајући оно што је намењено добру у оруђе зла.[6] Овај пројекат указује на случајеве у којима се то догађало у прошлости, догађа се сада или ће се догодити у непосредној будућности. Путем закона ђаво може обезбедити поробљавање човечанства, а да се из пушке не испали ниједан метак.[7] Заиста, поробљавање света пророчено је за последња времена.[8] У таквом случају није потребан никакав рат у физичком свету, јер се рат већ догодио у духовној области и само се испољава у физичкој области (на земљи) потписивањем закона пером.[9] Када се једном успостави световни закон, било да тај закон забрањује поклоњење Христу, окупљање људи у Христово име или средства којима људи могу остати слободни кроз своје Богом дано право да се бране од тираније,[10] тај закон је веома тешко променити без чуда.[11] Зато су молитва, одлазак у цркву и служење Богу од тако суштинске важности.[12]

Напомене

1

„У којима бог света овог ослепи разуме неверника, да им не засветли видело јеванђеља славе Христове, који је обличје Бога, који се не види.“ 2. посланица Коринћанима 4:4 (превод Даничић–Караџић). „Сад је суд овом свету; сад ће бити истеран кнез овог света напоље.“ Јеванђеље по Јовану 12:31 (превод Даничић–Караџић). „Већ нећу много говорити с вама; јер иде кнез овог света, и у мени нема ништа.“ Јеванђеље по Јовану 14:30 (превод Даничић–Караџић). „А за суд што је кнез овог света осуђен.“ Јеванђеље по Јовану 16:11 (превод Даничић–Караџић). „У којима некад ходисте по веку овог света, по кнезу који влада у ветру, по духу који сад ради у синовима противљења...“ Посланица Ефесцима 2:2 (превод Даничић–Караџић). „Знамо да смо од Бога и сав свет лежи у злу.“ 1. посланица Јованова 5:19 (превод Даничић–Караџић). „И имаху над собом цара анђела бездана коме је име јеврејски Авадон, а грчки Аполион.“ Откривење 9:11 (превод Даничић–Караџић).

2

„Опет Га узе ђаво и одведе Га на гору врло високу, и показа Му сва царства овог света и славу њихову; И рече Му: Све ово даћу теби ако паднеш и поклониш ми се. Тада рече њему Исус: Иди од мене, сотоно; јер стоји написано: Господу Богу свом поклањај се и Њему једино служи.“ Јеванђеље по Матеју 4:8–10 (превод Даничић–Караџић). „И изведавши Га ђаво на гору високу показа Му сва царства овог света у тренућу ока, И рече Му ђаво: Теби ћу дати сву власт ову и славу њихову, јер је мени предана, и коме ја хоћу даћу је; Ти, дакле, ако се поклониш преда мном биће све твоје, И одговарајући Исус рече му: Иди од мене, сотоно; у писму стоји: Поклањај се Господу Богу свом, и Њему једином служи.“ Јеванђеље по Луки 4:5–8 (превод Даничић–Караџић).

3

„И рече Му ђаво: Теби ћу дати сву власт ову и славу њихову, јер је мени предана, и коме ја хоћу даћу је;“ Јеванђеље по Луки 4:6 (превод Даничић–Караџић). „...Иди од мене, сотоно; јер стоји написано: Господу Богу свом поклањај се и Њему једино служи.“ Јеванђеље по Матеју 4:10 (превод Даничић–Караџић). „Сад је суд овом свету; сад ће бити истеран кнез овог света напоље.“ Јеванђеље по Јовану 12:31 (превод Даничић–Караџић). „Већ нећу много говорити с вама; јер иде кнез овог света, и у мени нема ништа.“ Јеванђеље по Јовану 14:30 (превод Даничић–Караџић). „Знамо да смо од Бога и сав свет лежи у злу.“ 1. посланица Јованова 5:19 (превод Даничић–Караџић).

4

„А Господ рече Сотони: Ево, све што има нека је у твојој руци; само на њега не дижи руке своје. И отиде Сотона од Господа.“ Јов 1:12 (превод Даничић–Караџић). „А Господ рече Сотони: Ево ти га у руке; али му душу чувај.“ Јов 2:6 (превод Даничић–Караџић). „...Симоне! Симоне! Ево вас иште сотона да би вас чинио као пшеницу. А ја се молих за тебе да твоја вера не престане; и ти кад год обративши се утврди браћу своју.“ Јеванђеље по Луки 22:31–32 (превод Даничић–Караџић). „Друго искушење не дође на вас осим човечијег; али је веран Бог који вас неће пустити да се искушате већма него што можете, него ће учинити с искушењем и крај, да можете поднети.“ 1. посланица Коринћанима 10:13 (превод Даничић–Караџић). „И ухвати аждаху, стару змију, која је ђаво и сотона, и свеза је на хиљаду година, И у бездан баци је, и затвори је, и запечати над њом, да више не прелашћује народе, док се не наврши хиљаду година; и потом ваља да буде одрешена на мало времена.“ Откривење 20:2–3 (превод Даничић–Караџић).

5

„Ваш је отац ђаво; и сласти оца свог хоћете да чините: он је крвник људски од почетка, и не стоји на истини; јер нема истине у њему; кад говори лаж, своје говори: јер је лажа и отац лажи.“ Јеванђеље по Јовану 8:44 (превод Даничић–Караџић). „И да се ископају из замке ђавола, који их је уловио живе за своју вољу.“ 2. посланица Тимотеју 2:26 (превод Даничић–Караџић). „Као што се Јаније и Јамврије противише Мојсију, тако се и ови противе истини, људи изопаченог ума, невешти у вери.“ 2. посланица Тимотеју 3:8 (превод Даничић–Караџић). „Залудна препирања онаквих људи који имају ум изопачен и немају истине, који мисле да је побожност трговина. Клони се таквих.“ 1. посланица Тимотеју 6:5 (превод Даничић–Караџић). „Откуда ратови и распре међу нама? Не отуда ли, од сласти ваших, које се боре у вашим удима? Желите и немате; убијате и завидите, и не можете да добијете; борите се и војујете, и немате, јер не иштете.“ Посланица Јаковљева 4:1–2 (превод Даничић–Караџић). „И звер коју видех беше као рис, и ноге јој као у медведа, и уста њена као уста лавова, и даде јој змија силу своју, и престо свој, и област велику.“ Откривење 13:2 (превод Даничић–Караџић).

6

„А знамо да је закон добар ако га ко држи као што треба...“ 1. посланица Тимотеју 1:8 (превод Даничић–Караџић). „Тако је, дакле, закон свет и заповест света и праведна и добра.“ Посланица Римљанима 7:12 (превод Даничић–Караџић). „Јер је слуга Божји теби за добро. Ако ли зло чиниш, бој се; јер узалуд не носи мача, јер је Божји слуга, осветник на гнев ономе који зло чини.“ Посланица Римљанима 13:4 (превод Даничић–Караџић). „Тешко онима који зло зову добро, а добро зло, који праве од мрака светлост, а од светлости мрак, који праве од горког слатко а од слатког горко.“ Исаија 5:20 (превод Даничић–Караџић). „Тешко онима који постављају законе неправедне и који пишу неправду, Да одбију од суда убоге, и да отимају правицу сиромасима народа мог, да би им плен биле удовице и сироте грабеж.“ Исаија 10:1–2 (превод Даничић–Караџић). „Еда ли ће се близу Тебе стати престо крвнички, и онај који намишља насиље насупрот закону?“ Псалам 94:20 (превод Даничић–Караџић).

Рана Црква

„...установљењем закона, сузбијају преобиље безакоња међу народима.“ (преведено са енглеског, ANF 1) Иринеј Лионски, *Против јереси* 5.24.2, прев. Александер Робертс и Вилијам Рамбо, у: *The Ante-Nicene Fathers*, прир. Александер Робертс и Џејмс Доналдсон, том 1 (Бафало, Њујорк: Christian Literature Publishing, 1885).

7

„И рече: Ово ће бити начин којим ће цар царовати над вама: синове ваше узимаће и метати их на кола своја и међу коњике своје, и они ће трчати пред колима његовим; И поставиће их да су му хиљадници и педесетници, и да му ору њиве и жњу летину, и да му граде ратне справе и шта треба за кола његова. Узимаће и кћери ваше да му граде мирисне масти и да му буду куварице и хлебарице. И њиве ваше и винограде ваше и маслинике ваше најбоље узимаће и раздавати слугама својим. Узимаће десетак од усева ваших и од винограда ваших, и даваће дворанима својим и слугама својим. И слуге ваше и слушкиње ваше и младиће ваше најлепше и магарце ваше узимаће, и обртати на своје послове. Стада ће ваша десетковати и ви ћете му бити робови. Па

ћете онда викати, ради цара свог, ког изабрасте себи; али вас Господ неће онда услишити.“ 1. Самуилова 8:11–18 (превод Даничић–Караџић). „Тада наста нов цар у Мисиру, који не знаше за Јосифа; И рече народу свом: Гле, народ синова Израиљевих већи је и силнији од нас. Него хајде мудро да поступамо с њима, да се не множе, и кад настане рат да не пристану с непријатељима нашим и не ударе на нас и не оду из земље. И поставише над њима настојнике да их муче тешким пословима; и грађаше народ Израиљев Фараону градове Питом и Рамесу. Али што га више мучаху то се више множаше и напредоваше, да се грожаху од синова Израиљевих. И жестоко нагоњаху Мисирци синове Израиљеве на послове, И загорчаваху им живот тешким пословима, блатом и опекама и сваким радом у пољу, и сваким другим послом, на који их жестоко нагоњаху.“ 2. Мојсијева 1:8–14 (превод Даничић–Караџић).

8

„И учини све, мале и велике, богате и сиромашне, слободњаке и робове, те им даде жиг на десној руци њиховој или на челима њиховим, Да нико не може ни купити ни продати, осим ко има жиг, или име звери, или број имена њеног.“ Откривење 13:16–17 (превод Даничић–Караџић). „И дано јој би да се бије са светима, и да их победи; и дана јој би област над сваким коленом и народом и језиком и племеном. И поклонише јој се сви који живе на земљи којима имена нису записана у животној књизи Јагњета, које је заклано од постања света.“ Откривење 13:7–8 (превод Даничић–Караџић). „Овако рече: Четврта звер биће четврто царство на земљи, које ће се разликовати од свих царстава, и изјешће сву земљу и погазити и сатрти. И десет рогова јесу десет царева, који ће настати из тог царства, а после њих настаће други, и он ће се разликовати од пређашњих, и покориће три цара. И говориће речи на Вишњег, и потираће свеце Вишњег, и помишљаће да промени времена и законе; и даће му се у руке за време и за времена и за по времена.“ Данило 7:23–25 (превод Даничић–Караџић). „И десет рогова, које си видео, то су десет царева, који царства још не примише, него ће област као цареви на једно време примити са звери. Ови једну вољу имају, и силу и област своју даће звери.“ Откривење 17:12–13 (превод Даничић–Караџић). „Јер је Бог дао у срца њихова да учине вољу Његову, и да учине вољу једну, и да даду царство своје звери, док се сврше речи Божије.“ Откривење 17:17 (превод Даничић–Караџић). „Да вас нико не превари никаквим начином; јер неће доћи док не дође најпре отпад, и не покаже се човек безакоња, син погибли, Који се противи и подиже више свега што се зове Бог или се поштује, тако да ће он сести у цркви Божјој као Бог показујући себе да је Бог.“ 2. посланица Солуњанима 2:3–4 (превод Даничић–Караџић). „...о десет царева који ће тада настати, међу које ће бити подељено царство које сада влада [земљом]...“ (преведено са енглеског, ANF 1) Иринеј Лионски, *Против јереси* 5.26.1, прев. Александер Робертс и Вилијам Рамбо, у: *The Ante-Nicene Fathers*, прир. Александер Робертс и Џејмс Доналдсон, том 1 (Бафало, Њујорк: Christian Literature Publishing, 1885). „...прстима на ногама означио је цареве који ће настати између њих...“ „...десет прстију кипа одговарају (толиким) демократијама...“ „...десет рогова четврте звери распоређено је на десет царстава...“ (преведено са енглеског, ANF 5) Иполит Римски, *О Христу и Антихристу*, гл. 25, 27, прев. Ц. Х. Макмахон, у: *The Ante-Nicene Fathers*, прир. Александер Робертс и Џејмс Доналдсон, том 5 (Бафало, Њујорк: Christian Literature Publishing, 1886).

9

„Јер наш рат није с крвљу и с телом, него с поглаварима и властима, и с управитељима таме овог света, с духовима пакости испод неба.“ Посланица Ефесцима 6:12 (превод Даничић–Караџић). „И поста рат на небу. Михаило и анђели Његови ударише на аждаху, и би се аждаха и анђели њени. И не надвладаше, и више им се не нађе места на небу. И збачена би аждаха велика, стара змија, која се зове ђаво и сотона, која вара сав васиони свет, и збачена би на земљу, и анђели њени збачени бише с њом.“ Откривење 12:7–9 (превод Даничић–Караџић). „Али кнез царства персијског стаја ми насупрот двадесет и један дан; али, гле, Михаило један од првих кнезова дође ми у помоћ; тако ја остах онде код царева персијских.“ Данило 10:13 (превод Даничић–Караџић).

Потписивањем закона

„Зато дозваше писаре цареве првог месеца тринаестог дана, и написа се све како заповеди Аман, намесницима царевим и војводама у свакој земљи и кнезовима сваког народа, свакој земљи писмом њеним и сваком народу језиком његовим, у име цара Асвира написа се и прстеном царевим запечати се.“ Јестира 3:12 (превод Даничић–Караџић). „И цар Darије написа књигу и забрану.“ Данило 6:9 (превод Даничић–Караџић).

10

Забрана поклоњења Христу и окупљања у Његово име

„Све старешине у царству, поглавари и управитељи, већници и војводе договорише се да се постави царска наредба и оштра забрана да ко би се год замолио за шта коме год богу или човеку за тридесет дана осим теби, царе, да се баци у јаму лавовску.“ Данило 6:7 (превод Даничић–Караџић). „И дозвавши их заповедише им да ништа не спомињу нити да уче у име Исусово.“ Дела апостолска 4:18 (превод Даничић–Караџић). „Не запретисмо ли вам оштро да не учите у ово име? И гле, напунисте Јерусалим својом науком, и хоћете да баците на нас крв овог човека.“ Дела апостолска 5:28 (превод Даничић–Караџић).

Средства којима људи могу остати слободни

„А у целој земљи израиљској не беше ковача, јер Филистеји рекоше: Да не би градили Јевреји мачева ни копаља. Зато силажаху сви Израиљци к Филистејима кад који хтеде поклепати раоник или мотику или секиру или срп. И беху се затупили раоници и мотике и виле тророге и секире, и саме остане требаше заоштрити. Зато кад дође време боју, не нађе се мача ни копља ни у кога у народу који беше са Саулом и Јонатаном; само беше у Саула и у Јонатана сина његовог.“ 1. Самуилова 13:19–22 (превод Даничић–Караџић). „...Али сад који има кесу нека је узме, тако и торбу; а који нема нека прода хаљину своју и купи нож.“ Јеванђеље по Луки 22:36 (превод Даничић–Караџић). „Ако се лупеж ухвати где поткопава, те буде рањен тако да умре, да не буде крив за крв онај који га буде убио;“ 2. Мојсијева 22:2 (превод Даничић–Караџић). „И разгледавши устах и рекох старешинама и главарима и осталом народу: Не бојте их се. Помените Господа великог и страшног, и бијте се за браћу своју, за синове своје и кћери своје, за жене своје и куће своје.“ Немија 4:14 (превод Даничић–Караџић). „И који зидаху и који ношаху терет и који товараху сваки једном руком рађаше, а у другој држаше копље. А који зидаху, сваки имаху мач приписан уз бедрицу и

тако зидаху. А трубач стајаше код мене.“ Немија 4:17–18 (превод Даничић–Караџић). „Благословен Господ, град мој, који учи руке моје бољу, прсте моје рату...“ Псалам 144:1 (превод Даничић–Караџић).

Рана Црква

„Онај ко не одврати штету од пријатеља, ако може, исто је толико крив као и онај ко је наноси.“ (преведено са енглеског, NPNF2 10) Амвросије Милански, *О дужностима свештенослужитеља* 1.36.179, прев. Х. де Роместин, у: *Nicene and Post-Nicene Fathers*, 2. серија, том 10, прир. Филип Шаф и Хенри Вејс (Њујорк: Christian Literature Publishing, 1896). „Јер храброст, која у рату чува отаџбину од варвара, или код куће брани слабе, или другове од разбојника, пуна је правде...“ (преведено са енглеског, NPNF2 10) Амвросије Милански, *О дужностима свештенослужитеља* 1.27.129, прев. Х. де Роместин, у: *Nicene and Post-Nicene Fathers*, 2. серија, том 10, прир. Филип Шаф и Хенри Вејс (Њујорк: Christian Literature Publishing, 1896).

11

Закон мидски и персијски, који је непроменљив

„Зато, царе, постави ту забрану и напиши да се не може променити, по закону мидском и персијском, који је непроменљив.“ Данило 6:8 (превод Даничић–Караџић). „Тада они људи сабраше се код цара и рекоше цару: Знај, царе, да је закон у Мидијана и Персијана да се никаква забрана и наредба коју постави цар, не мења.“ Данило 6:15 (превод Даничић–Караџић). „Ви дакле пишите за Јудејце како вам је драго у име царево и запечатите прстеном царевим; јер шта се пише у име царево и запечати прстеном царевим не може се поништи.“ Јестира 8:8 (превод Даничић–Караџић).

Богу је све могуће

„Бог мој посла анђела свог и затвори уста лавовима, те ми не наудише; јер се нађох чист пред Њим, а ни теби царе, не учиних зла.“ Данило 6:22 (превод Даничић–Караџић). „Да је цар допустио Јудејцима што су у коме год граду да се скупе и бране живот свој, да потру и побију и истребе сваку војску ког му драго народа и земље, који би ударили на њих, и децу њихову и жене њихове, а имање њихово да разграбе...“ Јестира 8:11 (превод Даничић–Караџић). „И гле, анђео Господњи приступи, и светлост обасја по соби, и куцнувши Петра у ребра пробуди га говорећи: Устани брже. И спадоше му вериге с руку. А анђео му рече: Опаши се, и обуј опанке своје. И учини тако. И рече му анђео: Обуци хаљину своју, па хајде за мном. И изишавши иђаше за њим, и не знаше да је то истина што анђео чињаше, него мишљаше да види утвару. А кад прођоше прву стражу и другу и дођоше к вратима гвозденим која воћаху у град, она им се сама отворише; и изишавши прођоше једну улицу, и анђео одмах одступи од њега.“ Дела апостолска 12:7–10 (превод Даничић–Караџић). „Јер у Бога све је могуће што каже.“ Јеванђеље по Луки 1:37 (превод Даничић–Караџић). „...Људима је ово немогуће, а Богу је све могуће.“ Јеванђеље по Матеју 19:26 (превод Даничић–Караџић).

12

Молитва

„И понизи се народ мој, на који је призвано име моје, и помоле се, и потраже лице моје, и поврате се од злих путева својих, и ја ћу тада услишити с неба и опростићу им грех њихов, и исцелићу земљу њихову.“ 2. дневника 7:14 (превод Даничић–Караџић). „Радујте се свагда.“ 1. посланица Солуњанима 5:17 (превод Даничић–Караџић). „Исповедајте, дакле, један другом грехе, и молите се Богу један за другог, да оздрављате; јер непрестана молитва праведног много може помоћи.“ Посланица Јаковљева 5:16 (превод Даничић–Караџић). „Каза им пак и причу како се треба свагда молити Богу, и не дати да дотужи...“ Јеванђеље по Луки 18:1 (превод Даничић–Караџић). „Стражите и молите се Богу да не паднете у напаст; јер је дух срчан, али је тело слабо.“ Јеванђеље по Матеју 26:41 (превод Даничић–Караџић).

Сабирање

„И да разумевамо један другог у подбуњивању к љубави и добрим делима, Не остављајући скупштину своју, као што неки имају обичај, него један другог саветујући, толико већма колико видите да се приближује дан судни.“ Посланица Јеврејима 10:24–25 (превод Даничић–Караџић). „И осташе једнако у науци апостолској, и у заједници, и у ломљењу хлеба, и у молитвама.“ Дела апостолска 2:42 (превод Даничић–Караџић). „И сваки дан беху једнако једнодушно у цркви, и ломљаху хлеб по кућама, и примаху храну с радошћу и у простоти срца, Хвалећи Бога, и имајући милост у свију људи. А Господ сваки дан умножаваше друштво оних који се спасаваху.“ Дела апостолска 2:46–47 (превод Даничић–Караџић). „Јер где су два или три сабрани у име моје онде сам ја међу њима.“ Јеванђеље по Матеју 18:20 (превод Даничић–Караџић).

Служење Богу

„Ако ли вам није драго служити Господу, изаберите себи данас коме ћете служити: или богове којима су служили оци ваши с оне стране реке, или богове Амореја у чијој земљи живите; а ја и дом мој служићемо Господу.“ Исус Навин 24:15 (превод Даничић–Караџић). „Молим вас, дакле, браћо, милости Божије ради, да дате телеса своја у жртву живу, свету, угодну Богу; то да буде ваше духовно богомољство.“ Посланица Римљанима 12:1 (превод Даничић–Караџић). „И све што год чините, од срца чините као Господу, а не као људима: Знајући да ћете од Господа примити плату наследства; јер Господу Христу служите.“ Посланица Колошанима 3:23–24 (превод Даничић–Караџић).

Заједно и уједињени

„Само живите као што се пристоји јеванђељу Христовом, да вас видим кад дођем или ако вам не дођем да чујем за вас да стојите у једном духу и једнодушно борите се за веру јеванђеља...“ Посланица Филипљанима 1:27 (превод Даничић–Караџић). „Како је лепо и красно кад сва браћа живе заједно!“ Псалам 133:1 (превод Даничић–Караџић). „Старајући се држати јединство Духа у свези мира; Једно тело, један дух, као што сте и позвани у једној нади звања свог. Један Господ, једна вера, једно крштење, Један Бог и Отац свих, који је над свима, и кроза све, и у свима нама.“ Посланица Ефесцима 4:3–6 (превод Даничић–Караџић). „Не молим се, пак, само за њих, него и за оне који ме узверују њихове речи ради; Да сви једно буду, као Ти, Оче, што си у мени и ја у Теби; да и они у нама једно буду, да и свет верује да си ме Ти послао.“ Јеванђеље по Јовану 17:20–21 (превод Даничић–Караџић).

Грађани неба, дошљаци у овом свету

„Јер је наше живљење на небесима, откуда и Спаситеља очекујемо Господа свог Исуса Христа...“ Посланица Филипљанима 3:20 (превод Даничић–Караџић). „У вери помреше сви ови не примивши обећања, него га видевши издалека, и поклонивши му се, и признавши да су гости и дошљаци на земљи.“ Посланица Јеврејима 11:13 (превод Даничић–Караџић). „Љубазни! Молим вас, као дошљаке и госте, да се чувате од телесних жеља, које војују на душу...“ 1. посланица Петрова 2:11 (превод Даничић–Караџић). „Тако дакле више нисте туђи и дошљаци, него живите са светима и домаћи сте Богу...“ Посланица Ефесцима 2:19 (превод Даничић–Караџић). „Ја им дадох реч Твоју; и свет омрзну на њих, јер нису од света, као и ја што нисам од света. Не молим Те да их узмеш са света, него да их сачуваш ода зла. Од света нису, као ни ја што нисам од света.“ Јеванђеље по Јовану 17:14–16 (превод Даничић–Караџић).

Добра борба вере

„Бори се у доброј борби вере, мучи се за вечни живот на који си и позван, и признао си добро признање пред многим сведоцима.“ 1. посланица Тимотеју 6:12 (превод Даничић–Караџић). „Добар рат ратовах, трку сврших, веру одржах...“ 2. посланица Тимотеју 4:7 (превод Даничић–Караџић). „Љубазни! Старајући се једнако да вам пишем за опште ваше спасење, би ми потребно да вам пишем молећи да се борите за праведну веру, која је једанпут дана светима.“ Посланица Јудина 3 (превод Даничић–Караџић).

Рана Црква

„Живе у својим отаџбинама, али само као дошљаци. Као грађани учествују у свему са другима, а ипак све подносе као странци. Свака туђа земља им је као отаџбина, а свака отаџбина као туђа земља. Жене се и удају, као и сви [остали]; рађају децу; али не уништавају своје потомство. Имају заједничку трпезу, али не и заједничку постељу. У телу су, али не живе по телу. Дане проводе на земљи, али су грађани неба.“ (преведено са енглеског, ANF 1) *Посланица Диогнету*, гл. 5, у: *The Ante-Nicene Fathers*, прир. Александер Робертс и Џејмс Доналдсон, том 1 (Бафало, Њујорк: Christian Literature Publishing, 1885). „Старајте се, дакле, да се често сабирате да бисте Богу благодарили и објављивали Његову хвалу. Јер када се често окупљате на истом месту, уништавају се силе сотонине...“ (преведено са енглеског, ANF 1) Игњатије Антиохијски, *Посланица Ефесцима*, гл. 13, у: *The Ante-Nicene Fathers*, прир. Александер Робертс и Џејмс Доналдсон, том 1 (Бафало, Њујорк: Christian Literature Publishing, 1885).